

การสร้างสรรคการแสดง เรื่อง พระนางกาไว เมืองเพนียด
The Creation of Performance Story on Queen Kawai of Phaniat

เชษฐากรณ์ เอี่ยมอุไร,
จินตนา สายทองคำ และ สุรัตน์ จงดา
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
Chetsadakon Iamurai,
Jintana Saitongkum and Surat Jongda
Bunditpatanasilpa Institute, Thailand
Corresponding Author, E-mail: chetsadakon0800998109@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและออกแบบกระบวนการสร้างสรรคการแสดง เรื่อง พระนางกาไว เมืองเพนียด เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร และการสัมภาษณ์โดยใช้เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ ผ่านกระบวนการสร้างสรรค การแสดง และใช้การวิจัยเชิงปริมาณประเมินผลงานการแสดง

ผลการวิจัย พบว่า ตำนานพระนางกาไว เป็นตำนานประจำท้องถิ่นของจังหวัดจันทบุรี มีโครงเรื่องสอดคล้องกับโบราณสถานเมืองเพนียดและชนชาวช่อง ผู้วิจัยได้นำสำนวนของนายธรรม พันธุ์ศิริสด มาสร้างสรรคการแสดง ซึ่งเป็นการบูรณาการระหว่างการแสดงแสงและเสียง ละครพันทาง ละครเพลง และเทคนิคสื่อผสม ใช้ทฤษฎีการแปรรูปวรรณกรรมและทฤษฎีสตรีนิยมในการนำเสนอบทบาทของพระนางกาไว ในภาวะความเป็นผู้นำ มีกระบวนการในการออกแบบการแสดงดังนี้ 1) บทการแสดงผสมผสานภาษาชาติพันธุ์ของ 2) บทบาทตัวละครและคุณสมบัติของนักแสดง มีภาวะความเป็นผู้นำ มีทักษะนาฏศิลป์ไทยและการแสดงละคร 3) ลีลาและกระบวนการทำทางเป็นท่าทางธรรมชาติและท่าทางนาฏศิลป์ไทย 4) ดนตรีและเพลงประกอบการแสดง ประกอบด้วย เพลงรำและระบำ เพลงดำเนินเรื่องและเพลงประกอบอารมณ์และบรรยากาศ 5) เครื่องแต่งกายออกแบบสร้างตามรูปแบบศิลปะขอมและชนชาวช่อง 6) เวทีและฉากจำลองโบราณสถานเมืองเพนียด อุปกรณ์ประกอบการแสดงประเภทอาวุธและเครื่องสูงออกแบบสร้างตามศิลปะขอม ส่วนอุปกรณ์ที่ใช้ในวิถีชีวิตเป็นไปตามรูปแบบชาวช่อง และ 7) การออกแบบเทคนิคสื่อผสม ใช้มัลติมีเดียกราฟฟิกในการสร้างจินตภาพประกอบ การแสดง นำเสนอผลงานสู่สาธารณชนได้รับผลการประเมินในระดับความพึงพอใจมากที่สุด ค่าเฉลี่ยรวม 4.90

คำสำคัญ: การสร้างสรรคการแสดง; เรื่อง พระนางกาไว; เมืองเพนียด; เทคนิคสื่อผสม

* วันที่รับบทความ : 17 พฤษภาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 21 พฤษภาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 22 พฤษภาคม 2567

Abstract

The purposes of the research were to study and to design the creation of performance story on Queen Kawai of Phaniat. The research was mixed method approach. Tools for data collection of qualitative research were literature review and semi-structure interviews. Data were analyzed, synthesized and created the performance. Quantitative research was used to evaluate the satisfaction towards the performance.

Findings revealed that the background story on Queen Kawai of Phaniat was the folklore of Chanthaburi province. The plot of the story related to the archeological site of Phaniat and the background of Chong tribe. Mr.Tham Phansirisod's idiom was choosed to create the performance. Light and sound, Phanthang drama, musical theatre as well as mixed media were integrated for the creation of performance. The theory of converting fiction to drama and the theory of feminism were used to create the leadership role of Queen Kawai. The procedure of the creation of performance consisted of 1) the dramatic composition with a blend of Chong tribe language 2) the character roles and actors qualification that presented leadership, Thai dance skills and dramatic skills 3) the natural movements and Thai dance postures 4) musical theatre that consisted of Phleng Ram, Phleng Rabum, proceeding and emotional songs and performance atmosphere 5) Khmer style and Chong tribe costumes 6) stage and scenery that showed the archeological site of Phaniat, the Khmer style weapons and regalia that were used as the properties as well as Chong tribe equipments 7) mixed media design that used graphic multimedia for creating the performance imagination. After presentation to the public, satisfaction evaluation result towards the performance was at high. (The mean was 4.90).

Keywords: The Creation of performance; Story on Queen Kawai; Phaniat; Mixed media

บทนำ

สังคมบรรพกาลในภูมิภาคอุษาคเนย์เดิมนั้นดำรงอยู่ภายใต้กรอบอุดมคติที่ว่าด้วยสตรีเป็นใหญ่ กล่าวคือเป็นวัฒนธรรมทางสังคมแบบมาตาธิปไตย (Matriarchy) ซึ่งพบว่า สตรีมีบทบาทและสถานภาพ ที่เหนือกว่าบุรุษ อันสะท้อนความเชื่อและอุดมการณ์ ที่แสดงถึงสถานภาพของสตรีผู้ที่มีอำนาจในการปกครอง เป็นศูนย์กลางทางความคิด และการปฏิบัติตนในสถานะความเป็นผู้นำ รวมถึงเป็นผู้ประกอบพิธีกรรม และสืบเชื้อสายวงศ์ตระกูล ซึ่งล้วนแล้วแต่มีวิถีชีวิตที่เปี่ยมเบนความสำคัญไปทางสตรีหรือเพศแม่เป็นหลัก อาทิ การให้สิทธิโดยชอบธรรมในทุกกรณีขึ้นอยู่กับสตรีและการใช้นามสกุลฝ่ายแม่ (สืบเชื้อสายทางมารดา) อันแสดงถึงความสำคัญของสตรีหรือเพศแม่ ซึ่งในสังคมไทยก็พบอุดมคติความเชื่อของความสำคัญของเพศแม่ แฝงอยู่ในรูปแบบของภาษา อาทิ “ ในภาษาไทยเมื่อต้องการให้หมายถึงผู้เป็นหลักหรือประธานของกลุ่มหรือของสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว มักใช้เพศหญิงคือคำว่า “แม่” นำหน้านามนั้น เช่น แม่ น้ำ, แม่เหล็ก, แม่แรง ฯลฯ แม้แต่กระทั่งผู้เป็นใหญ่ในกองทหาร ซึ่งเป็นผู้ชายทั้งแท่งก็ยังเรียกว่า “แม่ทัพ” ขณะที่การใช้คำว่า “พ่อ” นำหน้ากลุ่มหรือเป็นประธานนั้น เป็นคำที่ใช้ในสมัยหลังๆ เช่น พ่อบ้าน, พ่อเมือง, พ่อครัว ฯลฯ” (ศิลปวัฒนธรรม, 2546 : 19) วิจารณ์ภาษาดังกล่าวล้วนแล้วแต่

แสดงนัยยะบางประการที่บ่งบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและกับสตรีเพศอันสอดคล้องกับวัฒนธรรมสังคมแบบมาตาธิปไตย

การแพร่กระจายอุดมคติความเชื่อทางวัฒนธรรมสังคมแบบมาตาธิปไตย ถูกแผ่ขยายผ่านการดำรงชีวิต คติความเชื่อ วัฒนธรรมและประเพณีในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างผสมผสานแบบแน่น ซึ่งยากที่จำแนกรากเหง้าหรือต้นตอแห่งสายธารความเป็นมาได้ชัดเจน หากแต่วัฒนธรรมของสตรีเพศหรือเพศแม่เป็นใหญ่ ยังคงส่งอิทธิพลแทรกซึมและหลอมรวมเข้ากับคติชนต่าง ๆ เกิดเป็นอุดมคติ ลัทธิความเชื่อ อันสะท้อนออกมาในรูปแบบของพิธีกรรม วรรณกรรม และมุขปาฐะ ที่มุ่งประเด็นแสดงถึงความยิ่งใหญ่ของสตรี เช่น “คติความเชื่อในพิธีกรรมการบูชารูปโยนีในอินเดีย นิยมกันในหมู่ผู้นับถือนิกายศากตะหรือนิกายที่นับถือเจ้าแม่ คนเหล่านี้โดยมากยึดถือความเชื่อแบบตันตระ ซึ่งให้ความสำคัญกับเพศหญิงและพระเทวีมาก ถือว่าพลังของเพศหญิงนั้นเป็นพลังอันอาจเปลี่ยนแปลงไปเป็นสิ่งต่าง ๆ หรือพลังแห่งการก่อกำเนิดหรืออาจเรียกว่า คือพลังแห่งธรรมชาติ” (คมกฤษ อยู่น้อยเต็ก, 2564 : 34) รวมถึง “พิธีหรือการบูชาของคัมภีร์เทวีหรือ พระแม่ต่าง ๆ (พระแม่อุมา พระแม่ลักษมี พระสุรัสวดี ฯลฯ) ในอุดมคติของนิกายศักติซึ่งเป็นการเคารพที่บูชาเทวสตรีเหนือเทวะคือ พระอิศวร พระพรหม และพระนารายณ์” (สุภัทรดิศ ดิศกุล, 2547 : 57) ซึ่งอุดมคติเหล่านี้ถูกหล่อหลอมและผูกผสานเข้ากับเรื่องราวต่าง ๆ เกิดเป็นวรรณกรรม ตำนานมุขปาฐะที่สะท้อนบทบาทของสตรีเพศ อาทิ “สตรีในฐานะเทพเทวี สตรีในฐานะแม่ สตรีในฐานะวีรสตรี สตรีในฐานะผู้นำบ้านเมืองและสตรีในฐานะนางกษัตริย์ เรื่องราวเหล่านี้มีเจตคติมุ่งนำเสนอบทบาทและภาพลักษณ์ของสตรีที่สร้างขึ้นมาจากวัฒนธรรมทางสังคมแบบมาตาธิปไตยทั้งสิ้น” (ปฐม หงส์สุวรรณ, 2562 : 2)

การกล่าวขานถึงตำนาน เรื่องเล่า ที่เกี่ยวกับสตรีเป็นใหญ่ แสดงถึงบริบททางสังคมรวมถึงวัฒนธรรมของกลุ่มชน โดยมีนัยยะในการสร้างเรื่องราว ตำนาน มุขปาฐะ เพื่ออธิบายการก่อกำเนิดหรือเค้าโครงความเป็นมาเกี่ยวกับบรรพบุรุษ ชุมชนบ้านเมือง สถานที่หรือบางเรื่องก็กล่าวถึงวีรสตรีที่มีคุณูปการต่อแผ่นดิน การสร้างภาพตัวแทนของสตรีในเรื่องราวต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่เป็นการนำเสนอภาพอัตลักษณ์ของสตรี ที่มีความสามารถ เก่งกาจ กล้าหาญ เสียสละ เป็นต้นแบบในด้านความซื่อสัตย์ วิริยะอุสาหะ รวมไปถึงความเฉลียวฉลาดของสตรีในมิติต่าง ๆ เพื่อสร้างเจตคติเชิงบวกในการยอมรับและก่อให้เกิดความศรัทธาแก่ผู้คนในสังคม ถึงแม้สังคมไทยจะมีวิถีทางวัฒนธรรมในแบบปิตาธิปไตย แต่ยังคงมีปรากฏเรื่องราว ตำนานมุขปาฐะที่เกี่ยวกับสตรี อันสะท้อนวิถีทางความเชื่อตามรูปแบบสังคมแบบมาตาธิปไตย หลากหลายเรื่องราว ทั้งที่เป็นตำนานเรื่องราวที่สอดคล้องกับประวัติศาสตร์ อาทิ ตำนานพระนางจามเทวี ตำนานสมเด็จพระสุริโยทัย ตำนานท้าวสุรนารี ตำนานท้าวเทพกระษัตรีและท้าวศรีสุนทร ซึ่งสะท้อนบทบาทของสตรีที่มีคุณูปการต่อแผ่นดินไทย และตำนานมุขปาฐะประจำภูมิภาคท้องถิ่นต่าง ๆ อาทิ ตำนานพระนางเลือดขาว ตำนานนางโศภนดี (ตำนานการสร้างโลกและจักรวาล) ตำนานเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว ตำนานเจ้าแม่สองนาง และตำนานพระนางกาไว เป็นต้น

ตำนานพระนางกาไว เป็นตำนานมุขปาฐะพื้นถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ที่มีความสอดคล้องกับภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถานเมืองเพนียด ในยุคประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่ที่สุดของประเทศไทย (ชิน อยู่ดี, 2517 : 220) อีกทั้งยังมีความสอดคล้องกับชนพื้นเมืองจันทบุรี โดยนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเกียรติประวัติของพระนางกาไว ที่มีคุณูปการต่อผืนแผ่นดินเมืองเพนียดหรือเมืองจันทบุรี และมีบทบาทที่แสดงถึงศักยภาพของสตรีในฐานะกษัตริย์ คือ ความรักชาติ ความกล้าหาญ ความเสียสละและความเป็นผู้นำ อันเป็นคุณลักษณะตามแบบฉบับของสตรีในวัฒนธรรมแบบสังคมาตารีปไตย ซึ่งตำนานดังกล่าวเป็นตำนานที่ยังไม่มีผู้ใดนำมาจัดสร้างเป็นนาฏกรรมการแสดงในรูปแบบการแสดงสร้างสรรค์และเอกสารลายลักษณ์อักษรเชิงวิชาการ โดยผู้วิจัยใช้แนวคิดและทฤษฎีในการวิจัยประกอบด้วย ทฤษฎีสตรีนิยมตามแนวคิดสตรีนิยมสายวัฒนธรรมและแนวคิดสตรีนิยมสายนิเวศ ทฤษฎีคติชนวิทยา ทฤษฎีการแปรรูปวรรณกรรม ประกอบกับกระบวนการออกแบบการแสดงตามแนวคิด การสร้างสรรค์นาฏศิลป์นาฏยประดิษฐ์ และองค์ประกอบด้านทัศนศิลป์ผสมผสานกับกระบวนการด้านเทคนิคสื่อผสม โดยสร้างสรรค์ขึ้นเป็นการแสดง เรื่อง พระนางกาไว เมืองเพนียด

จากการศึกษาภูมิหลังเกี่ยวกับ ตำนานพระนางกาไว เมืองเพนียด ผู้วิจัยมีแนวคิดที่จะสร้างผลงานที่มุ่งเน้นกระบวนการออกแบบผลงานการแสดง (Production) ซึ่งมีกระบวนการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับตำนานพระนางกาไว เมืองเพนียดและนำมาสร้างสรรค์ตามกระบวนการทัศนในเชิงวิชาการและกระบวนการสร้างสรรค์สู่การสร้างการแสดง เรื่อง พระนางกาไว เมืองเพนียด โดยผู้วิจัยหวังว่าการแสดงชุดนี้จะสามารถสร้างเจตคติในเชิงบวกให้สังคมเข้าใจบทบาทของสตรี ในสถานะความเป็นผู้นำ ในบทบาทต่าง ๆ ที่สะท้อนศักยภาพสตรีในเชิงประจักษ์ อีกทั้งยังเป็น การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์สู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ของโบราณสถานเมืองเพนียด จังหวัดจันทบุรี และเป็นการเผยแพร่ตำนานพระนางกาไว เมืองเพนียด อันเป็นตำนานมุขปาฐะสมบัติของแผ่นดินสู่สาธารณชนให้ดำรงสืบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาและออกแบบกระบวนการสร้างสรรค์การแสดง เรื่อง พระนางกาไว เมืองเพนียด

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยเป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วย

1. ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสาร จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ ตำรา สื่อสิ่งพิมพ์ ต่าง ๆ และข้อมูลจากโบราณสถานและโบราณวัตถุ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์การแสดง เรื่อง พระนางกาไวเมืองเพนียด

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากบุคคลากรผู้ให้ข้อมูล (ศิลปินแห่งชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ นักออกแบบการแสดง) โดยใช้เครื่องมือการวิจัย (แบบสัมภาษณ์) แบบกึ่งมีโครงสร้าง

3. ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลตามแผนการดำเนินงานดังนี้

3.1 นำข้อมูลชั้นปฐมภูมิ ที่ได้รับมาจากการเก็บรวบรวมนำมาจำแนก และจัดประเภทให้เป็นหมวดหมู่ของข้อมูล จากนั้นเรียบเรียงข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.2 การเปรียบเทียบข้อมูล ค้นหาความเหมือนกันและความแตกต่างกันของคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของข้อมูล ตั้งแต่สองชุดขึ้นไปอย่างเป็นระบบและนำมาประมวลผล (ข้อมูลปฐมภูมิชุดที่ 1 ได้จากกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสาร และข้อมูลชั้นปฐมภูมิชุดที่ 2 กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล (การสัมภาษณ์) จากบุคลากรผู้ให้ข้อมูล ซึ่งเป็นการวิเคราะห์สารัตถะข้อมูลและสรุปข้อมูลเบื้องต้นจากการเปรียบเทียบข้อมูล เพื่อสร้างเป็นข้อสรุปเกี่ยวกับลักษณะร่วมของข้อมูล นำไปสู่ข้อมูลชั้นทุติยภูมิ (ข้อมูลในชั้นที่ 2) ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงลึกที่ได้จากขั้นการตีความ และนำข้อมูลดังกล่าวเรียบเรียงและนำเสนอขั้นตอนการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

3.3 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่ทั้งหมดอย่างเป็นรูปธรรมในลักษณะการเขียนเชิงพรรณนาวิเคราะห์ ผ่านกระบวนการตรวจสอบและข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบ เพื่อสร้างการเชื่อมโยงไปสู่วัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยนำข้อมูลที่ได้นำไปพัฒนาปรับใช้สำหรับการออกแบบการสร้างสรรค์การแสดง เรื่อง พระนางกาไว เมืองเพนียด ในลำดับต่อไป

4. ผู้วิจัยดำเนินการกำหนดกรอบแนวคิดและรูปแบบการนำเสนอ โดยใช้ทฤษฎีการแปรรูปวรรณกรรมใน การสร้างบทประกอบการแสดง และใช้ทฤษฎีสตรีนิยมในการนำเสนอบทบาทของพระนางกาไว ในภาวะความเป็นผู้นำ (ความรักชาติ ความกล้าหาญ ความเสียสละ และความเป็นผู้นำด้านความคิดและการปฏิบัติตน) และกำหนดรูปแบบการแสดง ซึ่งรูปแบบการแสดงเป็น การแสดงที่บูรณาการระหว่างการแสดงแสงและเสียง ละครพันทาง และละครเพลง รวมถึงเทคนิคสื่อผสมตามองค์ประกอบของการแสดง 7 กระบวนการ

5. ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปริมาณ ในการประเมินคุณภาพผลงานการแสดง

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การสร้างสรรค์การแสดง เรื่อง พระนางกาไว เมืองเพนียด พบว่า ตำนานพระนางกาไว มีภูมิหลังมาจาก เรื่อง พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนามเดิม ซึ่งมีการแพร่กระจายของนิทานตามทฤษฎีคติชนวิทยา จนกลายเป็นตำนานประจำท้องถิ่นของจังหวัดจันทบุรี ที่มีเค้าโครงเรื่องราวสอดคล้องกับโบราณสถาน เมืองเพนียดและภูมิหลังของชนชาวช่อง ซึ่งปรากฏอยู่ 3 สำนวน ประกอบด้วย สำนวนวัดทองทั่ว สำนวนครูโพธิ์ เรื่องเวชติวงศ์ และสำนวนนายธรรม พันธุ์ศิริสดี ซึ่งผู้วิจัยนำสำนวนของ นายธรรม พันธุ์ศิริสดี มาสร้างสรรค์เป็นการแสดง โดยนำเสนอบทบาทของ พระนางกาไว ในภาวะความเป็นผู้นำ (ความรักชาติ ความกล้าหาญ ความเสียสละ และความเป็นผู้นำด้านความคิดและการปฏิบัติตน) ผ่านการแสดงเชิงนาฏกรรมที่บูรณาการระหว่างการแสดงแสงและเสียง ละคร

พันทาง และละครเพลง รวมถึงเทคนิคสื่อผสม โดยมีขั้นตอนกระบวนการออกแบบการแสดง 7 องค์ประกอบ ซึ่งมีสาระรายละเอียดดังนี้

1. การออกแบบบทประกอบการแสดง

ประกอบด้วยขั้นตอนจำนวน 10 ขั้นตอน

- (1) ศึกษาตำนานพระนางกาไว ฉบับนายธรรม พันธุศิริสด
- (2) ทฤษฎีการแปรรูปวรรณกรรมและทฤษฎีสตรีนิยมในการสร้างบทประกอบการแสดง
- (3) ศึกษา รูปแบบการแสดงทั้งการแสดงแสงและเสียง ละครพันทางและละครเพลง
- (4) ดำเนินการวางโครงร่างบทประกอบการแสดง จำนวน 9 ฉากการแสดง คือ ฉากที่ 1 รอยบรรพกาลแห่งตำนาน, ฉากที่ 2 สราญราชย์เถลิงยศ, ฉากที่ 3 ราชสาส์นโอรสแห่งเจนละ, ฉากที่ 4 คีตกปะทะปลับปลาใหญ่, ฉากที่ 5 ปัจจามิตรแดนไกลประชิดเมือง, ฉากที่ 6 สุวรรณเรื่องกลลวง, ฉากที่ 7 เกียรติโชติช่วงวีรกรรม, ฉากที่ 8 ย้อนทรงจำนำศรัทธาและฉากที่ 9 ผีนคราแม่ย่ากาไว
- (5) ดำเนินการออกแบบลำดับภาพการแสดง ในรูปแบบของเค้าโครงภาพที่ระบุลำดับฉาก (Storyboard)
- (6) ดำเนินการออกแบบรูปแบบภาษาที่ใช้ในบทประกอบการแสดง โดยผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบภาษาที่ใช้ จำนวน 3 รูปแบบ คือ รูปแบบภาษาท้องถิ่น (ภาษาซอง) รูปแบบภาษาราชการศัพท์ และรูปแบบภาษาสามัญชน
- (7) ดำเนินการวางโครงร่างบทประพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ในบทประกอบการแสดง ทั้งในรูปแบบของบทพรรณนาบรรยายบทสนทนาระหว่างตัวละครและบทร้องประกอบการแสดง คือ บทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง ประกอบด้วย กลอน 4 กลอน 6 กลอน 8 และกาพย์ฉับ 16
- (8) การดำเนินการออกแบบบทประพันธ์ประกอบการแสดง ประเภทรำและระบำประกอบการแสดง จำนวน 2 การแสดง คือ ชุดระบำรอยบรรพกาล และชุดรำพระนางกาไวทรงเครื่อง
- (9) ดำเนินการออกแบบบทร้องประกอบการแสดง จำนวน 7 บทเพลงประกอบด้วย เพลงซีวานคราเพเนียด (ทำนองเพลงเขมรพระบาท), ตัวข้ากาไว (ทำนองเพลงเขมรอมตุ๊ก), เพเนียดเรื่องรองเมืองของงดงาม (ทำนองเพลงเขมรลอออง), สาส์นสงคราม (ทำนองเพลงขับไม้บัณเตาะว้), ขอมรวมกำลัง (ทำนองเพลงเขมรกำปอ), เลือดผู้กล้า (ทำนองเพลงมันตรากรมเตง), อาลัยรัก (ทำนองเพลงเขมรไทรโยค) และเสียดสละ (ทำนองเพลงขอมทรงเครื่อง)
- (10) ดำเนินการจัดทำบทประกอบการแสดง จำนวน 9 ฉากการแสดง ซึ่งขั้นตอนที่กล่าวในข้างต้นผ่านกระบวนการสัมภาษณ์และการตรวจทานจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการปรับปรุงบทประกอบ การแสดงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้กระบวนการออกแบบบทประกอบการแสดงเกิดความสมบูรณ์และเป็นรูปธรรม

ภาพที่ 1 บทประกอบการแสดง ชุด พระนางกาไวทรงเครื่อง
(การออกแบบโครงร่างบท โดยผสมผสานภาษาท้องถิ่น (ของ) ประกอบการแสดง)
ที่มา: ผู้วิจัย

2. การออกแบบบทบาทตัวละครและคุณสมบัติของนักแสดงประกอบการแสดง

ประกอบด้วยขั้นตอนจำนวน 6 ขั้นตอน คือ

- (1) ศึกษาตำนานพระนางกาไว ฉบับนายธรรม พันธุ์ศิริสดี
- (2) ศึกษาทฤษฎีสตรีนิยม
- (3) ศึกษารูปแบบการแสดงแสงและเสียง ละครพื้นทาง และละครเพลง
- (4) ศึกษาและทบทวนการออกแบบบทที่ใช้ประกอบการแสดง

(5) ดำเนินการออกแบบบทบาทของตัวละครในการแสดง จำนวน 2 กลุ่มตัวละคร คือ ตัวละครหลัก ประกอบด้วย (พระนางกาไว เจ้าชายไวยะทัต พระเจ้าไกรวงษ์ พระเจ้าพงษ์สุริยมาศ และหมอทรง) และตัวละครสมทบ ประกอบด้วย (ชาวบ้านของชาวบ้านเมืองเพนียด พ่อค้าของ พ่อค้าแขก พ่อแหง นางกำนัล ทหารทัพเมืองเพนียด ทหารทัพเมืองสามสิบและทหารเมืองขอม)

(6) ดำเนินการออกแบบและกำหนดคุณสมบัติของผู้แสดงประกอบ การแสดง คือ ผู้แสดงมีเพศสภาพตรงกับตัวละคร ผู้แสดงต้องมีพื้นฐานการนาฏศิลป์ไทยและการแสดงละครผู้แสดงสามารถแสดงบทบาท

ของตัวละครตามที่ผู้วิจัยกำหนดได้ ผู้แสดงมีบุคลิกภาพสอดคล้องกับตัวละคร และผู้แสดงต้องมีทักษะ การจดจำ บทและเพลงร้องประกอบการแสดง

3. การออกแบบลีลาและกระบวนท่าทางประกอบการแสดง

ประกอบด้วยขั้นตอนจำนวน 3 ขั้นตอน คือ

(1) ศึกษารูปแบบการแสดงทั้งการแสดงแสงและเสียง ละครพื้นทางและละครเพลง

(2) ศึกษาทฤษฎีนาฏยประดิษฐ์

(3) ดำเนินการออกแบบลีลาและกระบวนท่าทางประกอบ การแสดงโดยจำแนกรูปแบบกระบวน ท่าทางประกอบการแสดงออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

(3.1) กลุ่มกระบวนท่าสามัญหรือท่าทางทางธรรมชาติ ประกอบด้วย ท่าทางแสดงอารมณ์ ท่าทางแสดงกริยา และ ท่าทางเบ็ดเตล็ด

(3.2) กลุ่มกระบวนท่าทางทางนาฏศิลป์ไทย ประกอบด้วย ท่าทางนาฏศิลป์ไทยรูปแบบ กระบวนท่าทางโบราณคดีแบบศิลปะขอม และท่าทางรูปแบบศิลปะพื้นบ้านประจำท้องถิ่นของชาวชอง จะปรากฏ อยู่ในช่วงของรำและระบำประกอบการแสดง โดยจำแนกการแสดงออกเป็น 3 ชุด คือ รำชุดพระนางกาไว ทรงเครื่อง กระบวนรบชุดพระนางกาไวออกศึก และระบำรอยบรรพกาล ซึ่งขั้นตอนที่กล่าวในข้างต้นผ่าน กระบวนการสัมภาษณ์และการตรวจทานจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการปรับปรุงตามการออกแบบลีลาและกระบวน ท่าทางประกอบ การแสดง ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเกิดความสมบูรณ์และเป็นรูปธรรม

ภาพที่ 2 กระบวนท่าสามัญ หรือท่าทางทางธรรมชาติประกอบการแสดง
ของ)

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 3 ท่าทางทางนาฏศิลป์ไทยประกอบการแสดง
(ท่าทางรูปแบบศิลปะพื้นบ้านประจำท้องถิ่นของชาว

ที่มา: ผู้วิจัย

4.การออกแบบเครื่องแต่งกายประกอบการแสดง

ประกอบด้วยขั้นตอนจำนวน 7 ขั้นตอน คือ

- (1) ศึกษาภูมิหลังโบราณสถานเมืองเพนียด
- (2) ศึกษาภูมิหลังชนชาวซอง
- (3) ศึกษารูปแบบการแสดง แสงและเสียง และละครพันทาง
- (4) ศึกษาและทบทวนบทประกอบการแสดง

(5) ดำเนินการออกแบบเครื่องแต่งกายประกอบการแสดงซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องแต่งกายของตัวละคร ซึ่งรูปแบบเครื่องแต่งกายสร้างขึ้นโดยอาศัยจินตนาการเป็นหลัก มีลักษณะเป็นรูปแบบศิลปะขอมตามแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถานเมืองเพนียด ประกอบด้วย ศิลปะยุคสมัยก่อนพระนคร (พนมดงรัก สมโบร์ ไพรกุกและไพรกเมง) และศิลปะยุคพระนคร (กุเลน เกาะแกร์ บาปวน บายนและนครวัด) ผสมผสานกลิ่นอายวัฒนธรรมพราหมณ์ฮินดู (อินเดีย) โดยจำแนกการออกแบบเครื่องแต่งกาย ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มตัวละครหลัก จำนวน 5 ตัวละคร ประกอบด้วย ชุดพระนางกาไว 3 ชุด, ชุดเจ้าชายไวยะทัต 2 ชุด,ชุดพระเจ้าไกรวงษ์ 2 ชุด, ชุดพระเจ้าพงษ์สุริยมาศ 2 ชุด และชุดหมอทรง 1 ชุด

กลุ่มตัวละครสมทบ จำนวน 13 ตัวละคร ประกอบด้วย ชุดพราหมณ์ราชครู, ชุดชาวบ้านซอง (ชาย), ชุดชาวบ้านซอง (หญิง), ชุดชาวเมืองเพนียด (ชาย), ชุดพ่อค้าซอง, ชุดพ่อแหง, ชุดชาวเมืองเพนียด (หญิง), ชุดนางกำนัล, ชุดทหารเมืองเพนียด, ชุดทหารเมืองสามสิบ, ชุดทหารเมืองพระนคร, ชุดพ่อค้าแขก, ชุดรอยบรรพกาล

- (6) ดำเนินการทดลองจัดสร้างเครื่องแต่งกายประกอบการแสดง

(7) ดำเนินการปรับปรุงเครื่องแต่งกายให้เหมาะสมกับการแสดง ซึ่งขั้นตอนที่กล่าวในข้างต้นผ่านกระบวนการสัมภาษณ์และการตรวจทานจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการปรับปรุงการออกแบบเครื่องแต่งกายประกอบการแสดงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์และเป็นรูปธรรม

ตารางที่ 1 การออกแบบเครื่องแต่งกายตัวละครประกอบการแสดง

ภาพโครงร่างการออกแบบเครื่องแต่งกาย	เครื่องแต่งกายตัวละครประกอบการแสดง
 <p data-bbox="392 1912 564 1944">ชุดพระนางกาไว (ชุดรบ)</p>	 <p data-bbox="991 1912 1171 1944">ชุดพระนางกาไว (ชุดรบ)</p>

ที่มา: ผู้วิจัย

5. การออกแบบดนตรีและเพลงประกอบการแสดง

ประกอบด้วยขั้นตอนจำนวน 3 ขั้นตอน คือ

(1) ศึกษารูปแบบการแสดงแสงและเสียง ละครพื้นทางและละครเพลง

(2) ศึกษาบทประกอบการแสดง

(3) ดำเนินการออกแบบดนตรีและเพลงประกอบการแสดง ประกอบด้วยเครื่องดนตรีไทย เครื่องดนตรีในภูมิภาคของอุษาคเนย์ และเครื่องดนตรีสากล และได้จำแนกการออกแบบดนตรีและเพลงประกอบการแสดงออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

(3.1) การออกแบบดนตรีและเพลงประกอบการแสดง (รำและระบำ) จำนวน 3 เพลง ประกอบด้วย เพลงระบำร่ายบรรพกาล เพลงพระนางกาไวทรงเครื่อง และเพลงพระนางกาไวออกศึก

(3.2) การออกแบบดนตรีและเพลงประกอบการดำเนินเรื่อง จำนวน 8 เพลง ประกอบด้วย เพลงชิวานคราเพนียด, เพลงตัวข้ากาไว, เพลงเพนียดเรื่องรองเมืองของงดงาม, เพลงสาส์นสงคราม, เพลงขอมรวมกำลัง, เพลงเลือดผู้กล้า, เพลงอาลัยรักและเพลงเสียดสละ

(3.3) การออกแบบดนตรีและเพลงประกอบอารมณ์และบรรยากาศประกอบการแสดง จำนวน 5 เพลง ประกอบด้วย เพลงกาไว (เพลง Theam), เพลงเทวาลัย, เพลงศรัทธากาไว, เพลงดนตรีเศร้า, เพลงดนตรีระทึก ตื่นเต้น และการต่อสู้

ซึ่งขั้นตอนที่กล่าวในข้างต้นผ่านกระบวนการสัมภาษณ์และการตรวจทานจากผู้ทรงคุณวุฒิโดยการปรับปรุงการออกแบบดนตรีและเพลงประกอบการแสดง ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์และเป็นรูปธรรม

6. การออกแบบเวที ฉากและอุปกรณ์ประกอบการแสดง

ประกอบด้วยขั้นตอนจำนวน 3 ขั้นตอน คือ

(1) ศึกษาภูมิหลังโบราณสถานเมืองเพนียด

(2) ศึกษาแนวคิดองค์ประกอบทางด้านทัศนศิลป์

(3) ศึกษาและทบทวนบทประกอบการแสดง

(4) ดำเนินออกแบบเวทีประกอบการแสดง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการออกแบบเวทีประกอบการแสดง โดยจำแนกออกเป็น 2 สถานที่ คือ โบราณสถานเมืองเพนียด ตำบลคลองนารายณ์ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี และโรงละครวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี

(5) การออกแบบฉากประกอบการแสดง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการออกแบบฉากประกอบการแสดง โดยจำแนกฉากออกเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) ฉากประกอบการแสดงแบบประจำจุด และ (2) ฉากประกอบการแสดงแบบเคลื่อนที่ โดยดำเนินการปรับปรุงเวทีและฉากประกอบการแสดงให้มีความเหมาะสมกับการแสดง รวมถึงดำเนินการจัดสร้างเวทีและฉากประกอบการแสดง

(6) การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงให้มีความเหมาะสมกับ การแสดง ผู้วิจัยได้จำแนกอุปกรณ์ประกอบการแสดงออกเป็น 3 กลุ่ม คือ อาวุธประกอบการแสดง, เครื่องสูงประกอบการแสดง และอุปกรณ์ตามลำดับฉากการแสดง

ซึ่งขั้นตอนที่กล่าวในข้างต้นผ่านกระบวนการสัมภาษณ์และการตรวจทานจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการปรับปรุงการออกแบบเวที ฉากและอุปกรณ์ประกอบการแสดงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์และเป็นรูปธรรม

ตารางที่ 2 การออกแบบเวที ฉากและอุปกรณ์ประกอบการแสดง

ภาพโครงสร้างและแหล่งข้อมูล	เวที ฉากและอุปกรณ์ประกอบการแสดง
 <p data-bbox="320 1126 660 1151">เวที และฉาก (โครงสร้างโบราณสถานเมืองเพ็ญ)</p>	 <p data-bbox="959 1126 1171 1151">เวทีและฉากประกอบการแสดง</p>
 <p data-bbox="395 1485 587 1509">แปะก๊ัก (อาวุธขอมโบราณ)</p>	 <p data-bbox="948 1485 1182 1509">แปะก๊ัก (อาวุธประกอบการแสดง)</p>
 <p data-bbox="389 1776 592 1800">เครื่องสูงกษัตริย์ขอม ชุดที่ 1</p>	 <p data-bbox="943 1776 1187 1800">เครื่องสูงประกอบการแสดง ชุดที่ 1</p>

ที่มา: ผู้วิจัย

7. การออกแบบเทคนิคสื่อผสมประกอบการแสดง

ประกอบด้วยขั้นตอนจำนวน 3 ขั้นตอน คือ

(1) ศึกษารูปแบบการแสดงแสงและเสียงละครพื้นทาง และละครเพลง

(2) ศึกษาแนวคิดองค์ประกอบด้านทัศนศิลป์

(3) ศึกษาและทบทวนบทประกอบการแสดง

(4) ศึกษาการออกแบบ **Multimedia Graphics** ประกอบการแสดง

(5) ดำเนินการออกแบบเทคนิคสื่อผสมประกอบการแสดง โดยผู้วิจัยได้กำหนดเทคนิคสื่อผสม ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ **Multimedia Graphics** ประกอบการแสดง จำนวน 7 ฉาก คือ เมืองเพนียด, ขอมเจนละ สร้างปราสาท, ชายทะเลเมืองเพนียด, พลับพลาเมืองสามสิบ, ขบวนทัพรบ, สนามรบ และหอศาสตราวุธเมือง เพนียดและวีดิทัศน์ประกอบการแสดง 3 ฉาก คือ ฉากพระเจ้าไกรวงษ์และพระเจ้าพงษ์สุริยมาศสู้รบกับเจ้าชาย ไวยะทัตบนหลังช้าง, ฉากพระนางกาไวโปรยทองบนหลังช้าง และ ฉากศาลพระนางกาไว

(6) ดำเนินการออกแบบแสงประกอบการแสดง โดยจำแนกการออกแบบแสงออกเป็น 2 กลุ่ม คือ การออกแบบแสงเล่าเรื่องประกอบการแสดง จำนวน 8 รูปแบบ และการออกแบบแสงประกอบการแสดง ประกอบด้วย การใช้แสงประกอบการแสดงรำหรือระบำ, การใช้แสงในการสร้างบรรยากาศของเรื่องและการใช้ แสงให้สอดคล้องกับเทคนิคต่าง ๆ จำนวน 8 รูปแบบ

ซึ่งขั้นตอนที่กล่าวในข้างต้นผ่านกระบวนการสัมภาษณ์และการตรวจทานจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการ ปรับปรุงการออกแบบเทคนิคสื่อผสมประกอบการแสดงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้เกิด ความ สมบูรณ์และเป็นรูปธรรม

ภาพที่ 4 ฉากMultimedia Graphics
(ฉากพลับพลาเมืองสามสิบ)

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 5 วีดิทัศน์ประกอบการแสดง
(พระนางกาไวโปรยทองบนหลังช้าง)

ที่มา: ผู้วิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการอภิปรายผล พบว่า 1) การศึกษากระบวนการสร้างสรรค์บทการแสดงประกอบ แสง เสียง เรื่อง อรุณคราตุภรณ์ม ของ วิศปัติย์ ชัยช่วย (2557) มีความสอดคล้องกับการสร้างสรรค์การแสดง เรื่อง พระนางกาไฉ เมืองเพนียด ในการใช้แนวคิดทฤษฎีในการแปรรูปวรรณกรรมผสมผสานแนวคิดคติชนวิทยาเกี่ยวกับเผ่าพันธุ์ 2) การศึกษานาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในการแสดงแสงและเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง ว่างลดาวัลย์อดีตอันรุ่งเรืองสู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ของ ลักขณา แสงแดง (2557) มีความสอดคล้องกับการสร้างสรรค์การแสดง เรื่อง พระนางกาไฉ เมืองเพนียด ที่ผู้วิจัยต้องการขยายผลต่อยอดองค์ความรู้และเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ให้เป็นที่รู้จัก อันสะท้อนขนบธรรมเนียม ประเพณี และศิลปะแขนงต่าง ๆ อันแฝงทัศนคติทางสังคมผ่านนาฏกรรมการแสดง ประกอบแสงและเสียง 3) การศึกษาความสำคัญของบทการแสดงแสงและเสียงของ วิศปัติย์ ชัยช่วย (2551) มีความสอดคล้องกับ การสร้างสรรค์การแสดง เรื่อง พระนางกาไฉ เมืองเพนียด เกี่ยวกับความสำคัญและบทบาทของบทประกอบการแสดง ที่เป็นปัจจัยหลักในการกำหนดและควบคุมองค์ประกอบของการแสดง และ 4) การจัดการแสดงแสงเสียงชุด พนมรุ้งมหาเทวาลัย ของ วิลาสินี น้อยครบุรี (2560) มีความสอดคล้องกับการสร้างสรรค์การแสดง เรื่อง พระนางกาไฉ เมืองเพนียด ในมิติของกระบวนการสร้างสรรค์การแสดง เช่น การประพันธ์บทขึ้นใหม่ โดยเล่าเรื่องราวหรือดำเนินเรื่องผ่านตัวละครการใช้กระบวนการทำทางในรูปแบบทำทางธรรมชาติ (กำแบ) และกระบวนการทำทางทางนาฏศิลป์ไทย มีระบำและรำเดี่ยวเป็นส่วนหนึ่งของการแสดง และใช้นวัตกรรมแสง สีเสียงและเทคนิคพิเศษต่าง ๆ ในการสร้างอรรถรสและจินตภาพในการแสดง

สรุปผลการวิจัย

การสร้างสรรค์การแสดง เรื่อง พระนางกาไฉ เมืองเพนียด มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและออกแบบกระบวนการสร้างสรรค์การแสดง เรื่อง พระนางกาไฉ เมืองเพนียด พบว่า ตำนานพระนางกาไฉ มีภูมิหลังมาจากชาดก เรื่อง พระวรวงศาต และมีการแพร่กระจายของนิทานตามทฤษฎีคติชนวิทยา เป็นตำนานประจำท้องถิ่นของจังหวัด จันทบุรี มีเค้าโครงเรื่องสอดคล้องกับโบราณสถานเมืองเพนียดและภูมิหลังของชนชาวช่อง ปรางกุ 3 ส่วน โดยผู้วิจัยได้นำสำนวนของนายธรรม พันธุ์ศิริสด มาสร้างสรรค์การแสดง รูปแบบการแสดงเป็นการบูรณาการระหว่าง การแสดงแสงและเสียง ละครพันทาง และละครเพลง รวมถึงเทคนิคสื่อผสม ใช้ทฤษฎีการแปรรูปวรรณกรรมในการสร้าง บทประกอบ การแสดง และใช้ทฤษฎีสตรีนิยมในการนำเสนอบทบาทของพระนางกาไฉ ในภาวะความเป็นผู้นำ โดยมีกระบวนการในการออกแบบองค์ประกอบการแสดงที่เป็นอัตลักษณ์ดังนี้ 1) บทประกอบการแสดงผสมผสานภาษาชาติพันธุ์ของ 2) บทบาทตัวละครและคุณสมบัติของนักแสดง มีภาวะความเป็นผู้นำ มีทักษะนาฏศิลป์ไทยและการแสดง ละคร 3) ลีลาและกระบวนการทำทางเป็นกระบวนการทำทางธรรมชาติและทำทางนาฏศิลป์ไทย 4) ดนตรีและเพลง ประกอบการแสดง ประกอบด้วย เพลงรำและระบำ เพลงดำเนินเรื่องและเพลงประกอบอารมณ์และบรรยากาศ 5) เครื่องแต่งกายออกแบบสร้างตามรูปแบบศิลปะขอมและชนชาวช่อง 6) เวทีและฉาก จำลองโบราณสถานเมืองเพนียด อุปกรณ์ประกอบการแสดงประเภทอาวุธและเครื่องสูงออกแบบสร้างตามศิลปะขอม ส่วนอุปกรณ์ที่ใช้ในวิถีชีวิต

เป็นไปตามรูปแบบชาวของ และ 7) การออกแบบเทคนิคสื่อผสม ใช้มัลติมีเดียกราฟิกในการสร้างจินตภาพประกอบการแสดง จากประมวลผลการประเมินคุณภาพของผลงาน ทั้ง 4 ด้าน (ด้านแนวคิด, รูปแบบการแสดง, องค์ประกอบการแสดงและองค์รวมของผลงาน) พบว่า ความพึงพอใจต่อการสร้างสรรค์การแสดง เรื่อง พระนางกาไว เมืองเพนียด มีค่าเฉลี่ยรวม 4.90 อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด ซึ่งกระบวนการออกแบบสร้างสรรค์ผลงานนี้ ถือเป็นองค์ความรู้ใหม่สำหรับผู้วิจัย ในฐานะผู้อำนวยการการแสดง, ผู้กำกับการแสดง, ผู้กำกับเวทีตลอดจนเป็นผู้ออกแบบองค์ประกอบการแสดงทั้งหมด รวมถึงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถเป็นแนวทางให้ผู้ที่สนใจนำไปออกแบบและสร้างสรรค์การแสดงได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งนี้

จากการศึกษาและการออกแบบสร้างสรรค์ผลงานการแสดง เรื่อง พระนางกาไว เมืองเพนียด ผู้วิจัยพบว่า ภูมิหลังตำนานพระนางกาไว มีการแพร่กระจายของนิทานตามทฤษฎีคติชนวิทยา จาก เรื่อง พระวรวงศ์ชาติกรไปสู่ตำนานท้องถิ่นหลากหลายภูมิภาค อาทิ ในภาคเหนือ เรื่อง บั้วระวงศ์หงส์อำมาตย์ ในภาคอีสาน เรื่อง วงษะมาต และในภาคกลาง เรื่อง วรวงศ์คำกาพย์ และลิลิตดวงศ์วงศ์สุริยมาศ ซึ่งผู้ที่สนใจสามารถนำเค้าโครงเรื่องดังกล่าวไปสร้างสรรค์เป็นการแสดงอันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมและวงการวิชาชีพนาฏศิลป์ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ผู้สนใจสามารถสร้างสรรค์การแสดง โดยนำตำนาน มุขปาฐะท้องถิ่น และนิทานพื้นบ้านมาสร้างสรรค์เป็นการแสดง ที่มีแนวคิดที่ดีหรือแนวทางการกระตุ้นเตือนต่อสังคม ศิลปะวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณี มาจัดสร้างเป็นการแสดงสร้างสรรค์ในรูปแบบการการแสดงแนวผสมผสานโดยมีนาฏกรรมหรือนาฏศิลป์เป็นปัจจัยสำคัญหลัก ซึ่งจะเป็นการอนุรักษ์ สืบทอด และต่อยอดต้นทุนทางวัฒนธรรมให้คงอยู่คู่ชุมชนรุ่นหลังสืบต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- คมกฤษ อยู่เต็กเค่ง. (2564). ฝี-พราหมณ์-พุทธ. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2566 แหล่งที่มา: https://www.matichonweekly.com/religion/article_447614.
- ชิน อยู่ดี. (2517). รวมเรื่องราวก่อนประวัติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิชาการนักศึกษา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปฐม หงส์สุวรรณ. (2562). ผู้หญิงในเรื่องเล่าตำนานพื้นเมืองเวียงตนาม กับการประกอบสร้างสังคมมาตาธิปไตย. *วารสารพื้นถิ่นโขง ชี มูล ศูนย์การเรียนรู้พุทธศิลป์ถิ่นอีสาน สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*. 5 (1), 1-2.

- ลักขณา แสงแดง. (2557). *นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์อดีตอันรุ่งเรืองสู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชานาฏยศิลป์ไทย. ภาควิชานาฏยศิลป์. คณะศิลปกรรมศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิลาสินี น้อยครบุรี. (2560). *การจัดการแสดง แสง เสียง ชุดพนมรุ้งมหาเทวาลัย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขานาฏยศิลป์ไทย. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิศปัติย์ ชัยช่วย. (2551). ความสำคัญของบทบาทการแสดง แสง และ เสียง. *วารสารตำราวิชาการ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 7 (1), 77-94
- วิศปัติย์ ชัยช่วย. (2557). กระบวนการสร้างสรรค์บทบาทการแสดง ประกอบแสง เสียง เรื่อง อุรังคธาตุปกรณัม *วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 6 (1), 130-155
- ศิลปวัฒนธรรม. (2546). *ศิลปวัฒนธรรม*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท มติชนจำกัด (มหาชน).
- สุภัทรดิศ ดิศกุล, หม่อมเจ้า. (2547). *ศาสนาพราหมณ์ ในอาณาจักรขอม*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: บริษัท อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).